

JÓZEF WRÓBEL SCJ

SYMPOZJUM NAUKOWE  
DLA UCZCZENIA PAMIĘCI KS. PROF. S. WITKA  
KUL – 12 I 1988

W dniu 12 I 1988 r. odbyło się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim sympozjum naukowe dla uczczenia pamięci ks. prof. Stanisława Witka, wieloletniego pracownika naukowego tej Uczelni, zmarłego 6 I 1987 r. Organizatorem spotkania był ks. doc. F. Greniuk, kierownik Sekcji Teologii Moralnej Wydziału Teologicznego. W sympozjum udział wzięli liczni przedstawiciele kadry naukowej związanej ze środowiskiem lubelskim, przedstawiciele rodziny Zmarłego, przyjaciele, wychowankowie.

Sympozjum to stawiało sobie zasadniczo podwójny cel: wstępne podsumowanie dorobku naukowego oraz utrwalenie sylwetki zmarłego Profesora. Pierwszemu celowi służyły referaty mające charakter studiów naukowych, drugiemu zaś wspomnienia przyjaciół i wychowanków; miały one charakter bardziej familijny.

Otwarcia sympozjum dokonał ks. F. Greniuk. Powitał on przybyłych gości, przedstawił program dnia oraz poprosił ks. prof. W. Poplatka, nestora moralistów lubelskich, o przewodniczenie sesji przedpołudniowej.

Słowo wstępne wygłosił dziekan Wydziału Teologicznego ks. prof. H. Langkammer. Za motto wystąpienia posłużyły mu słowa samego ks. S. Witka: „Czas naszego życia na ziemi przemija nieustannie i z każdą umykającą chwilą terażniejszość zmienia się w przeszłość; z nim razem – bezpowrotnie – usuwa się z naszych rąk jedyna sposobność efektywnego działania, za które przed Bogiem człowiek ma kiedyś złożyć rachunek” (*Teologia życia duchowego*. Lublin 1986 s. 389). Ksiądz dziekan podkreślił, że ks. S. Witek dobrze zdał ten egzamin, gdyż życie Jego było wypełnione nieustanną pracą i poszukiwaniami, a swymi osiągnięciami dzielił się hojnie z innymi. Stąd też praca ta obficie zaowocowała w postaci licznych publikacji: książek, artykułów, opracowań skryptowych, wykładów, konferencji. Pogłębieniu i przybliżeniu tego dorobku ma służyć to sympozjum. Jego uczestnicy pragną bowiem utrwalić owoc pracowicie przeżytych dni, aby on nie uległ zapomnieniu.

Drugą część sesji przedpołudniowej wypełniły trzy referaty oraz towarzyszące im dyskusje. Sprawozdanie to zawiera tylko krótką prezentację wygłoszonych referatów, gdyż pełny ich tekst zostaje zamieszczony w niniejszym zeszycie „Roczników”

Pierwszy referat wygłosił ks. F. Greniuk. Przybliżył on zebrany osobę oraz dorobek naukowy ks. S. Witka. Stąd też w wystąpieniu tym zostały poruszone następujące zagadnienia tematyczne: nota biograficzna, osobowość Zmarłego, publikacje, wykłady, seminaria i inne zajęcia o charakterze naukowym, organizacyjnym, administracyjnym i duszpasterskim. Prelegent zwrócił też uwagę na kierunki badawcze rozwijane przez ks. S. Witka.

W ramach dyskusji niektórzy uczestnicy sympozjum bliżej zaprzyjaźnieni ze zmarłym ks. Profesorem wzbogacili przedstawione dane z Jego życia i działalności o nowe, mało znane szczegóły. Poinformowano też o treści testamentu, zwracając szczególną uwagę na życzenie Zmarłego, aby Jego zbiory prywatne zostały rozdzielone według grup tematycznych i przekazane odpowiednio Zakładowi Teologii Moralnej KUL, bibliotece Seminarium Diecezjalnego w Tarnowie oraz bibliotece parafialnej w rodzinnym Mielcu.

Drugi referat wygłosił ks. dr I. Mroczkowski, pracownik naukowy Sekcji Teologii Moralnej Wydziału Teologii KUL i wykładowca w Seminarium Diecezjalnym w Płocku. Wystąpienie to stanowiło pierwszą część dwugłosu omawiającego aksjologiczną koncepcję podręcznika *Teologii moralnej fundamentalnej* opracowywanego przez ks. S. Witka. Zgodnie z ustalonym planem ks. Mroczkowski omówił pierwszą część tego podręcznika traktującą o zagadnieniach teologii moralnej fundamentalnej. Na wstępie przedstawił on w ogólnym zarysie ujęcie tego tematu przez Profesora w szerokim kontekście odnowionej, posoborowej myśli teologicznomoralnej, europejskiej i polskiej. Dalej prelegent podkreślił, że u podstaw rozważań moralnych ks. S. Witka stał człowiek w swej integralnej strukturze duchowocieleśnej, z całym bogactwem i złożonością swego człowieczeństwa. Konsekwentnie starał się On w sobie właściwy sposób dowartościować wszystkie przejawy ludzkiego wypowiedania się i ludzkiej aktywności. Nie można też tutaj pominąć faktu szerokiego wykorzystania przez ks. S. Witka danych dostarczonych przez nauki szczegółowe.

Trzeci referat w sesji przedpołudniowej wygłosił ks. dr J. Nagórny, pracownik naukowy Sekcji Teologii Moralnej KUL. Wystąpienie to stanowiło drugą część dwugłosu na temat podręcznika *Teologii moralnej fundamentalnej*. W swoim referacie ks. Nagórny zwrócił uwagę na teologię moralną szczegółową. Należy tutaj podkreślić, że część ta nie została w całości zestawiona przez ks. Witka. Pozostawała ona ciągle jeszcze na etapie rozważań i projektów. Autor referatu oparł się więc na wskazaniach zawartych w *Teologii moralnej fundamentalnej* oraz na uwagach przekazanych na wykładach i w skryptach udostępnionych studentom. W swym kształcie zasadniczym

wykład teologii moralnej szczegółowej ks. S. Witka miał formę koncentryczną („nie akceptował on podręczników linearnych”), a w strukturalnym układzie zagadnień miał odpowiadać sferom realizowania się człowieka, a więc i poszczególnym płaszczyznom jego aktywności. Uważna analiza takiego ujęcia odkrywa jego słabą stronę: cały wykład koncentruje się na problematyce życia indywidualnego człowieka, pozostawiając niejako na drugim planie problematykę życia wspólnotowego (społecznego). Problem ten dostrzegali sam ks. S. Witek. Stąd też układ tego podręcznika sam traktował jako kwestię otwartą i szeroko go dyskutował.

Powyższym wystąpieniem – ks. Mroczkowskiego i ks. Nagórnego – towarzyszyła dyskusja uczestników sympozjum. Skupiła się ona zasadniczo wokół dwóch tematów centralnych. Zastanawiano się więc nad podstawami filozoficznymi i antropologicznymi refleksji teologicznej ks. Witka. Jednocześnie szukano też punktów odniesienia do współczesnych kierunków filozoficzno-teologicznych. Kluczowe dla tej dyskusji było stwierdzenie powołujące się na wypowiedź samego Profesora, który miał stwierdzić, iż w swym wykładzie odszedł od tomizmu, ale jednocześnie nie związał się w sposób zdecydowany z żadnym ze współcześnie uprawianych kierunków filozoficznych. Stąd też można mówić o pokrewieństwach i analogiach, ale nie można zdecydowanie zaszeregować myśli ks. S. Witka do któregoś z kierunków.

Drugi temat, który przewijał się w dyskusji, to kwestia metodologii stosowanej przez zmarłego ks. Profesora. Problem ten rozważano w kontekście szeroko dziś dyskutowanej kwestii alternatywy między teologią moralną i etyką teologiczną. W dyskusji podkreślano, że ks. S. Witek wydaje się być związany w swej koncepcji metodologicznej z teologią niemiecką. W praktyce oznacza to, że opowiedział się po stronie etyki teologicznej. Element charakterystyczny dla Jego wykładu to właśnie wyjście od danych dostarczonych przez nauki szczegółowe opisujące człowieka i ubogacenie ich przez prawdy płynące z Objawienia lub wypracowane przez teologię.

Powyższa dyskusja zakończyła sesję przedpołudniową. O godz. 12.15 uczestnicy sympozjum zgromadzili się w Kościele Akademickim na wspólnej modlitwie i mszy św. sprawowanej w intencji Zmarłego. Eucharystii przewodniczył i homilię wygłosił prorektor ks. prof. J. Szlaga. W bardzo ciepłych słowach przypomniał sylwetkę ks. S. Witka, podkreślił Jego pogodną osobowość, głęboką religijność, wierność tradycji i kulturze chrześcijańskiej, a również niezwykle żywy humanizm, „ciekawego człowieka” w jego uwarunkowaniach kulturowych.

Obrady wznowiono na sesji popołudniowej. Organizator sympozjum, ks. F. Greniuk, poprosił ks. doc. S. Rosika, pracownika naukowego Sekcji Teologii Moralnej, o przewodniczenie obradom. Sesja ta składała się z dwóch części. Część pierwszą wypełnił w całości referat ks. dra S. Sojki z Tarnowa. W swoim wystąpieniu ks. Sojka omówił teologię duchowości

ks. S. Witka. Zwrócił uwagę na dorobek ascetyczny zmarłego Profesora. W centrum uwagi znalazła się koncepcja drogi prowadzącej człowieka do zjednoczenia z Bogiem. Jest to koncepcja charakterystyczna dla kierunku teologicznego uprawianego przez ks. Witka, a więc zwracająca uwagę na uwarunkowania antropologiczne ludzkiej egzystencji. W procesie wewnętrznego doskonalenia się uczestniczą więc wszystkie sfery właściwe człowiekowi, włącznie z cielesnymi, gdyż cały człowiek przynależy do Boga i cały winien Mu służyć. W procesie tym cały też człowiek zostaje włączony w zbawcze dzieło Chrystusa, ubogacany i ożywiany zbawczymi darami Ducha Świętego. Rolę zasadniczą w realizowaniu powołania właściwego chrześcijaninowi odgrywają źródła nadprzyrodzone, a więc Pismo św., Tradycja (Ojcowie Kościoła), zbawcza posługa Kościoła (sakramenty św., nauczanie), charyzmaty i osobiste praktyki duchowe.

Dyskusja, jaka rozwinęła się wokół tego referatu, skupiła się zasadniczo na kwestii pełnego odczytania koncepcji ks. S. Witka, zwłaszcza jeśli chodzi o określenie roli czynników nadprzyrodzonych i naturalnych uczestniczących w kształtowaniu życia etycznego i duchowego chrześcijanina. W przedstawionym ujęciu dostrzeżono bowiem pewien rozdzźwięk w określeniu zakresu odniesienia tych dwóch porządków, z jednej strony właśnie do norm życia etycznego, a z drugiej – do procesu uświęcania się. Tak więc według niektórych uczestników sympozjum można odnieść wrażenie, że w formowaniu norm życia etycznego centralne miejsce zajmują czynniki związane z porządkiem naturalnym; natomiast w kształtowaniu drogi doskonałości chrześcijańskiej centralną rolę odgrywają elementy właściwe dla porządku nadprzyrodzonego. Uznanie tego rozróżnienia za prawdziwe musiałoby prowadzić w dalszej analizie do konkluzji, że istnieją dwa rozdzielne ideały życia chrześcijańskiego i tym samym dwie różne drogi ich realizowania. Tymczasem we współczesnych ujęciach teologicznomoralnych podkreśla się tutaj pełną unifikację, stosownie do jednolitego i powszechnego charakteru powołania chrześcijańskiego do świętości.

Drugą część sesji popołudniowej wypełniły wspomnienia osób bliskich związanych ze zmarłym Profesorem. Swoimi refleksjami podzielili się m.in.: ks. prof. J. Homerski (Tarnów – KUL), ks. prof. B. Kumor (Tarnów – KUL), ks. dr J. Zbiciak (Nałęczów, wspólne studia), p. mgr R. Wierna (studentka KUL-u kształcąca się pod kierunkiem ks. S. Witka), p. mgr W. Witek (Mielec, brat Zmarłego), p. A. S. Karaś (Mielec, siostrzeniec ks. S. Witka). Wspomnienia te stanowiły ostatni punkt programu sympozjum. Ksiądz S. Rosik, jako przewodniczący sesji popołudniowej, oraz ks. F. Greniuk, jako organizator sympozjum, podziękowali uczestnikom za przybycie i aktywny udział.